

Gebedsverhooring.

<https://hdl.handle.net/1874/354278>

gec

3

GEBEDSVERHOORING.

TE ROTTERDAM, BIJ

M. WIJT & ZONEN,

Drukkers van het Nederlandsche Zendinggenootschap.

1858.

N°. 85.

VOORBERIGT.

Gecommitteerden van het Nederlandsche Zendelinggenootschap tot het opstellen, verzamelen en uitgeven van kleine Stukjes ter bevordering van Evangelische kennis en godzaligheid, ook bij min geoeffenden; —
namelijk: L. MERENS, Predikant, H. E. VINKE, Th. Dr. en Hoogleraar te Utrecht, J. MOLL, Jacobz., Predikant te 's Gravenhage, J. BRAVE, W. VAN DER LEEUW, Predikanten te Amsterdam, R. ADRIANI en J. J. VAN OOSTERZEE, Th. Dr,

Predikanten te Rotterdam, overeenkomstig hun ambt en hunne bediening, dat oogmerk gaarne willende bevorderen, en in uitzigt op des Heeren medewerkenden zegen, bieden het nevensgaande Stukje hunnen landgenooten aan; erkennende intusschen geene uitgave voor echt, dan welke door een hunner of door de drukkers dezès onderteekend is.

M. Nijf Sionen

GEBEDSVERHOORING.

Gebedsverhooring: noem ik hier, waarde lezer! welligt een voor u zeer gewoon onderwerp? zoo ja, zou mij dat mogen verblijden? zou ik daaruit mogen besluiten dat het gebed bij u eene zeer gewone zaak en het genot der verhooring u gansch niet onbekend is? — Onmogelijk ware het niet dat een ander het een gewoon onderwerp zou willen noemen in minder gunstigen zin, als ware het niet verheven genoeg. Maar daarmede zoude men, vrees ik, verraden dat men niet veel bidt en alzoo met het genot van bidden en verhoord worden niet zeer bekend is. Zóó verheven toch is het onderwerp, dat men het veeleer onmogelijk noemen mag er verheven genoeg over te

handelen. — Of staat alle gebedsverhooring bij iemand misschien op de lijst der vrome inbeeldingen? — Hoe het zij, ook daar waar veel gebeds gebeden wordt, zoo wel als elders, moge dit woord over gebedsverhooring, door de Goddelijke genade, ten zegen gesteld worden!

EERSTE HOOFDSTUK.

BESTAAT ER GEBEDSVERHOORING?

Bestaat er gebedsverhooring? Gij bemerkt dat wij het gebed hier beschouwen, niet als zielsverheffing tot God in het algemeen, maar als zielsverheffing, waarbij men iets van Hem vraagt. Wie gewoon is met Hem als zijn' Vader om te gaan, rigt zijne gedachten gestadig naar Hem heen, al heeft hij niets bepaalds van Hem te begeeren. Leest het in de Psalmen, besluit het uit des Heilands belofte (1) hoe deze ver-

(1) Joh. xiv : 23.

trouwelijke verheffing des harten als in Zijn heiligdom hier reeds wonen doet. Maar daarenboven, hebben wij immer veel van Hem te vragen, afhankelijk en hulpbehoevende als we zijn ieder oogenblik. Dat vragen, dat begeeren is het bidden, dat wij hier vooral bedoelen. En daarbij is dan de groote vraag: bestaat er tusschen het bidden en ontvangen een verband van dien aard, dat men veilig van gebedsverhooring spreken mag?

Ik beloof mij onder den Goddelijken zegen, en wensch zoo vurig om huns zelfs wille, de genezing zelfs der traaggeloovigen.

Of zou de God der waarheid ijdelheden beloven? *Roept Mij aan in den dag der benaauwdheid. Ik zal er u uithelpen. Eer zij roepen zal Ik antwoorden en terwijl zij spreken zal Ik hooren. Bidt en u zal gegeven worden. Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: al wat gij den Vader zult bidden in mijnen naam dat zal Hij u geven. Indien een aardsche Vader, indien een onregtvaardige Regter ver-*

hoort, hoe veel te meer de Hemelsche Vader, hoereel te meer God. Laat uwe begeerten in alles met bidden en smeeken bekend worden bij God. Volhardt in den gebede. Zoo wat wij bidden ontvangen wij van Hem. Een krachtig gebed des regtvaardigen vermag veel (1). Zóó sprak Jehova door zijne Profeten, zóó de Heer! Zóó vermaanden en vertroostten zijne Apostelen! Is de troost der gebedsverhooring twijfelachtig? Of is zij op Goddelijke beloftenissen en bevelen gegrond?

Door alle eeuwen heeft al wie God vreest daarin zijne sterkte gevonden. Tot U, o Heere! hef ik mijne ziele op. Ik zal roepen tot God den Allerhoogste, tot God die het aan mij voleinden zal. Gij hoort het gebed; tot U zal alle vleesch komen. Hij doet het welbehagen dergenen die Hem vreezen. Hij hoort hun gebed en verlost ze. Die tot God komt moet gelooven dat Hij een belooner is dergenen

(1) Ps. L. Matth. VII : 7—11. Joh. XVI : 23. Luk. XI : 5—13. XVIII : 1—8 Phil. IV : 6, 7. Rom. XII : 12c. I Joh. V : 14, 15. Jac. I : 5. V : 16_v—18.

die Hem zoeken. Hij geeft mildelijk en ver-
wijft niet. Ziet daar de treffendste getuige-
nissen! De Heer zelf heeft door het gebed
zich gesterkt. De gemeente was volhardende
in den gebede. PAULUS van de Efezische
ouderlingen afscheid nemende, heeft neder-
knielende met hen allen gebeden (1). En
hoe veel meer ware er te noemen.

Wat getuigt de geschiedenis? Hoeveel
verkreëg ABRAHAM op zijne bede voor *Sodom*;
waren er tien regtvaardigen geweest, het ware
op zijne voorbede gered! En al vinden wij
zijne gebeden niet altijd vermeld, was niet
zijne overwinning over *Kedor Laomer*, zijne
blijdschap over redding uit moedeloosheid en
gevaar, zijn vaderlijk genot in IZAKS zegen,
was niet elk lotgeval zijns levens geschiedenis
van gebedsverhooring? Vindt gij eene andere
getuigenis bij JACOBS *Bethel* en *Pniel*? of waar
hij zijne laatste jaren in *Egypte* leeft? Al wat

(1) Ps. xxv : 1. lvii : 3. lxv : 2. cxlv : 19.
Hebr. xi : 6. Jac. i : 5. Matth. xxvi : 36—46.
Hebr. v : 7. Hand. ii : 42. iv : 23—31.

den vromen JOSEF bejegende, was het niet Goddelijk antwoord op de vaderlijke gebeden? op zijne eigene verzuchtingen? onder de Ismaëlieten, op de slavenmarkt, bij POTIFAR, in de gevangenis en onder den moeilijksten arbeid, toen hij op het gestoelte der eer was geplaatst? Leest gij niet dezelfde zegeningen der verhooring in JOBS uitkomst, hoe hoog dan ook zijn leed mogt gaan? Hoe treffend is Jehova's woord tot MOSES zijnen vriend: *Laat Mij toe dat mijn toorn tegen Israel ontsteke* (1), en hoe merkwaardig 's volks redding op zijn aanhoudend smeekgebed! Wat staat er op SAMUELS gedenksteen (2)? Opent het boek der Psalmen. Wordt de volksgeschiedenis bezongen, dan is het bij herhaling: *Tot Jehova riepen zij uit de benaauwdheid en Hij verhoorde hen uit hunnen angst* (3). Betreft het persoonlijke ervaringen, hoe liefelijk zingen dan die vrome dichters: *Als mij bange was aanriep ik den Heere en Hij hoorde mij uit Zijn paleis. Bezwijk mijn vleesch en hart,*

(1) Exod. xxxii: 10.

(2) 1 Sam. vii.

(3) Ps. cvii: 13, 16, 19, 28.

dan is God mijn rotssteen. Ik riep: och Heere! bevrijd mijne ziele! ik was uitgeteerd; doch Hij heeft mij verlost (1). Wat tal van heldendaden hebben een MOSES en JOSUA, een ASA en JOSAFAT en vele anderen er door verrigt! Wat kan een HISKIA en JESAIA, een JEREMIA en DANIEL, een NEHEMIA en MORDECHAI hier getuigen! Hoe menige kranke is op de eenvoudige bede: »Ontferm U!» door den Heiland genezen! Wat antwoord verkwikte den gekruisigden boeteling op zijn: »Gedenk mijner in Uw koninkrijk!» Door het gebed ontvingen de eerste Christenen vertroostende teekenen der Goddelijke tegenwoordigheid (2). Door het gebed verkreeg CORNELIUS eenen PETRUS met het Evangelie in zijne woning, en de gemeente den streng geketende uit de gevangenis terug (3). Door het gebed werd PAULUS bij storm en schipbreuk behouden, en jaren lang gesterkt tegen over den engel des Satans, die

(1) Ps. XVIII. LXXIII. CXVI.

(2) Hand. IV: 31.

(3) Hand. XII.

hem met vuisten sloeg (1). Geene andere taal spreekt de ervaring van volgende eeuwen. Hoe vele bewijzen van sterkte des gebeds in dagen van druk en vervolging! De geschiedenissen van gevangenschap en pijniging en vlugt en dood, hetzij in de vroegere, hetzij in de hervormingstijden, zijn even zoo vele geschiedenissen van verhooring der gebeden. De gedenkrollen van ons vaderland onder *Spanje* en *Frankrijk*, of in den strijd met andere vijanden, hoe Godverheerlijkend treden zij als krachtige getuigen op! Niet alleen denken we hier aan wat velen onder ons beleefden, toen wij in het jaar 1813 van de verdrukking, daarna in 1815 van de met vernieuwde woede dreigende overheersching der Franschen verlost werden, en, door wie godsdienstig dacht, de vinger des Almagtigen en de verhooring van veler smeekgebeden daarin werd opgemerkt. Maar ook van vroegere gebeurtenissen en zegenrijke uitkomsten is de godvruchtige gedachtenis door 's Lands historieschrijvers bewaard. Door de kracht

(1) Hand. xxvii en xxviii. 2 Cor. xii: 1—10.

des gebeds was het dat onze onvergetelijke WILLEM I in zijn verbond met den Potentaat van alle Potentaten zich zoo vast en sterk gevoelde, dat geen gevaar hem deinzen, geen schijnbare onmogelijkheid hem wijken deed. Behalve de gebedsverhooring, die in zijne en anderer volharding zichtbaar is, wijzen ons der Staten Resolutien, vele oude Biddagsbrieven en andere geschiedkundige overleveringen op eene menigte van proeven van Goddelijke bewaring en tuschenkomst, waardoor de waarheid gestaafd wordt van wat we zoo gaarne erkennen: »geheel het oude *Nederland* was steeds een »wonder van uw hand." (1) Wilt gij drie, vier bewijzen hooren? Wat bragt LUMEI en TRESLONG, toen ELIZABETH van *Engeland* aan de Spanjaarden gehoor gevende, het hun aldaar onveilig deed worden, in plaats van *Texel*, de Maas met hunne dappere Watergeuzen binnen? Wat deed hen aldaar *den Briel* bemagtigen, dien sleutel des Lands?

(1) Ev. Gez. bij de Hervormden in gebruik 171; wel waardig om hier bij gelezen te worden.

Wat ALVA verbaasd staan? Wat verlichtte door het aanvankelijk minder doordrijven van den tienden penning het lot onzer vaderen? Wat opende aan den eersten WILLEM nieuwe bronnen? Wat anders dan het keeren van den wind, toen zij op de hoogte van *Egmond* gekomen waren? Hoe veel heils werd daardoor voor Land en Kerk aangebragt! hoe veel noodgeschrei dier dagen er door verhoord! (1) Wat deed den wijzen, doch zonder vrucht te kostbaren raad om *Leiden* door het doorsteken van dijken en wegen, en alzoo door het overstroomen van velden en akkers, te ontzetten, eerst schijnbaar falen, doch weldra zoo uitnemend wel gelukken dat alles gewaagde van 't geroep: »*Leiden* is ontzet! eeuwiglijk zij »God geprezen?» Immers wederom goddelijke tusschenkomst in het veranderen van den noordoostenwind met opgevolgden storm uit den noordwesten, die 't zeewater nu met geweld ten lande injoeg, en bij den spring-

(1) WAGENAAR, *Vaderlandsche Historie*, D. VI, bl. 311 enz. Bijvoegsels van bl. 77 enz.

vloed het water wassen deed, zoodat de vloot in plaats van slechts negen duim, twee en een derde voet kon peilen. Dat was het goddelijke antwoord op den noodkreet van uit *Leiden's* grijze veste! BOIZOT had reeds aan WILLEM I geschreven: »geene hoop te »voeden dan op Hemelsche hulp, die het »water met den springvloed kon doen wassen »dat slechts negen duimen boven het laagste »land stond, daar de galeijen achttien of »twintig duimen van noode hadden." Zoo voegde zich WILLEMS bede bij die van zijn volk! Zoo hoorde God! (1) Toen later menigeen neigde om zich met *Spanje* te verstaan, het trotsch *Kastilië* aan Brit en Nederlander door zijne onverwinnelijke vloot schrik zocht aan te jagen, en sommigen reeds de vraag opperden of de vrijheid van godsdienst hier te Lande toch niet onder de vredesvoorwaarden vooraf bedongen zou moeten worden, iets waarover zelfs geen vraag had moeten kunnen zijn, toen was

(1) WAGENAAR, *Vaderlandsche Historie*, D. VI, bl. 485 enz. Wat het schrijven van BOIZOT aangaat bl. 492.

het al wederom goddelijke tusschenkomst die ons redding schonk, door, bij de dapperheid ter zee, eenen hevigen en aanhoudenden storm voor ons te doen strijden, die vele schepen op de Iersche kusten stranden deed zoodat slechts weinigen naar *Spanje* konden wederkeeren. Ten bewijze hoe men Gods verhoorende goedheid hierin opmerkte, werd »deze zegen op den Spanjaard behaald, hier »te Lande en in *Engeland*, als een bijzonder »gunstbewijs der Hemelsche Voorzienigheid »aangemerkt en op plegtige dankdagen ge- »vierd.” (1) Wat leest gij in de Resolutien der Staten Generaal ter gelegenheid van den slag bij *Nieuwpoort*? toen het Vaderland in zeer veegen toestand zich bevond? toen de Afgevaardigden dezer Staten, een ALBERDA, EGMONT, OLDENBARNEVELD en anderen te *Ostende* den hoogen nood toonden te beseffen? toen wij wederom goddelijk werden gered? »Is gekomen een Edelman ge-

(1) WAGENAAR, *Vaderlandsche Historie*, D. VIII, bl. 284 enz. met de Resol. der Staten Generaal en de andere schrijvers aldaar aangehaald. Wat den dankdag betreft, bl. 288 en 289.

»sonden om de Heeren Staten te *Ostende*
 »van de victorie te verseecken, ende de
 »particulariteyten te advertteeren gelyk hy
 »deselve heeft gesien; daarover den Heere
 »Godt Almachtig gelooft en gedanckt moet
 »zyn. Is in de kercken, by ordre van de
 »Heeren Staten, gedaan een gemeyne danck-
 »segginge tot Godt, door den Predicant
 »VYTENBOGAERT. Is goed gevonden dat men
 »sal senden aan de Raden van State, Staten
 »van Hollandt ende Zeelandt, om haar E.,
 »respectivelyk, van de voorschreven victorie
 »te adverteren; om Godt den Heere daarover,
 »ende voor dese groote genade, alomme te
 »doen dancken, loven en prijsen.” (1) In deze
 zelfde Resolutien was mede vermeld dat de
 nood 'sLands Afgevaardigden tot God in den
 gebede had heen gedreven. De geschiedenis
 meldt, dat zij van eene nederlaag, die de
 overwinning voorafging, berigt ontvangen heb-
 bende, »een eenparig gebed ophieven tot
 »God, Hem smeevende zich over het Land

(1) Bijlage A bij de Bijvoegsels van WAGENAAR'S negende Deel, bl. 115.

» en de christelijke gemeente te ontfermen,
 » en den Prinse met het Leger moed en over-
 » winning te verleenen." Toen het berigt van
 de overwinning hun gebragt werd, » loofden
 » en dankten zij 's Hemels gunst zoo in de
 » Vergadering als bij monde van den Predi-
 » kant UYTENBOGAART in de openbare ker-
 » ken, ten bijwezen van MAURITS, die volgens
 » het schrijven van den gezegden Predikant,
 » met tranen in de oogen, zeide: » O Godt!
 » wie zyn wy menschen, dien Gy zulcken eere
 » gedaen en overwinninghe gegeven hebt!" (1)
 Waardoor was het krijgsgeluk gekeerd? Door
 zonneshijn en stofwolk. Geen bewolkte he-
 mel; de heldere zonnestrallen den vijand vlak
 in het gezicht; de stof, dien de wind van af

(1) Bijvoegsels bij WAGENAAR, D. IX, bl. 41—43.
 Hunne eigene woorden zijn deze: » een gemeen gebedt
 » tot Godt, dat hem zoude gelieven hem over den Staat
 » dezer Landen -ende zijne Christelijke Gemeijnte, tot
 » sijner glorie ende eere, genadichlijk 't ontfermen, ende
 » zijne Excellentie met het geheele Leger te conserveren,
 » ende, daar het tot strijden zoude komen, zijne Excellen-
 » tie ende de Heeren Krijchs-Oversten ende Soldaten kloeck-
 » moedigheid ende overwinningen der Vijanden te verleenen."
 Resol. 2. Julij 1600. Bijl. A. Bijv. D. IX, bl. 114.

de Nieuwpoortsche duinen opwoei, den onzen slechts in den rug, den vijand in de oogen. Ziedaar wat met hunnen heldenmoed medewerkte; ziedaar wat door Gods zegen de onvergetelijke overwinning schonk. (1). Waar zou ik het einde vinden, indien ik alles wilde noemen? Nog ééne proeve uit den tijd van *LODEWIJK XIV*, toen de Mis weder in den Utrechtschen Dom gevierd werd, en het kleinste deel des Lands slechts buiten vijandelijke magt gebleven was. Door de vereeniging van *Engeland* met *Frankrijk* en de Bisschoppen van *Munster* en *Keulen* tegen ons, was onze ondergang, zonder goddelijke tusschenkomst, onvermijdelijk. De Hertog van *York* moest door *Texel* op *Amsterdam* eenen aanslag bewerkstelligen. Zijn geheele vloot verscheen. »Maar ten dage, beraamd »om, met den vloed, in klein vaarttuig naar »land te zeilen, bleef de ebbe, tegen ge- »woonte, wel twaalf uren duren, waarop een »storm volgde, die den vijand van de kust »dreef. De ongewone lange ebbe werd van

(1) WAGENAAR, D. IX, bl. 83.

»velen gehouden voor een wonderwerk; van »de meesten voor een zonderling gunstbewijs »der Hemelsche Voorzienigheid.” (1) En wij willen er nog voor danken als voor eene wonderbeslissing ook van ons lot, die aan alle volgende geslachten godverheerlijkend steeds voor den geest behoort geroepen te worden. Toen liepen de kerken weder vol en was er meer dan één zegen! Onze vrome **LODESTEYN** zou gezegd hebben: »Een andere Duc d’Alve had nu met oogenzalve bestreeken alzoo wel. Nu zal ’t weêr gaan.” (2) En inderdaad, meermalen is de nood des Lands tot het ontwaken van gevoel van afhankelijkheid, bidijver en geestelijk leven gezegend. (3) Gelukkig is het te noemen, wanneer overheden en legerhoofden er in voorgaan. Wie weet niet, hoe onder deze

(1) **WAGENAAR**, D. XIV, bl 128 en 129.

(2) **JODOCUS VAN LODESTEYN**. Stichtel. Gezangen.

(3) Inzonderheid is te dezen aanzien aanbevelingswaardig: **A. VAN DE VELDE**, Wonderen des Allerhoogsten zichtbaar in Nederlands geschiedenis. Op nieuw uitgegeven door Jhr. Mr. A. M. C. VAN ASCH VAN WIJCK, Utrecht, **KEMINK & ZOON**, 1855.

onze godvreezende, dappere, onvergetelijke MICH. ADR. Zⁿ. DE RUITER in het geloof in God en aan gebedsverhooring zijne sterkte vond? Hoe menigmaal heeft hij daarvan de kracht en den zegen beleefd. Inzonderheid toen van het wel gelukken des zeeslags bij *Kijkduin* in Augustus van het jaar 1673 voor het veege vaderland alles afhing, en volgens een geschiedschrijver van 's mans leven, »de kerken »vol liepen, en vele duizenden, op voorgang »der predikanten, om genade, bijstand en »verlossing ten goede des vaderlands smeek- »ten.” (3) Hoe werd ook toen zijne en aller bede weder verhoord! En wilt gij eene geheel andere getuigenis, uit den mond onzer vijanden? Toen in 1793, onder de belegeringscharen voor *Breda*, het geluid onzer bedestondsklokken gehoord werd, betuigde de Fransche Opperbevelhebber wel te kunnen strijden tegen het Nederlandsche kanon, maar niet tegen het Nederlandsche gebed.

Waarom zouden wij toch de mededeelingen

(3) BRANDT, Leven van DE RUYTER, D. IV bl. 485.

van ootmoedige Christenen niet gelooven, waar deze van persoonlijke ontmoetingen verhalen, die een onmiskenbaar Godsbestuur aanwijzen en een tastbaar verband met hun gebed? Al staan zij niet gelijk met die van eenen AUG. HERM. FRANCKE (1) en dergelijke mannen, staat er niet wel meer dan ééne daardoor merkwaardige bladzijde in de geschiedenis van ons eigen hart en leven? Wat leest gij er van Goddelijk antwoord op uwe stille verzuchtingen om redding uit gemoedsbezwaren, gezondheidsgevaren, en geldelijken of anderen nood? Al kan het eindige den Oneindige op al zijne paden niet naspeuren; al is het onmogelijk al de middenoorzaken waardoor God het verlangde vaak geeft in al hare kronkelgangen te doorschouwen; redelijk en waar is het niettemin van het gebed te getuigen wat van het geloof geschreven staat: dat het koninkrijken overwonnen, leeuwenmuilen gesloten, de kracht

(1) Men kan de merkwaardigste proeven daarvan lezen in N°. 34 der kleine stukjes, ten titel voerende: FRANCKE, Kracht des geloofs.

des vuurs gebluscht, heirlegers op de vlugt gebragt, en het rijkste deel aan allerlei Goddelijke zegeningen geschonken heeft. Het gebed is de sleutel tot Gods binnenste schatkameren. Waar het behoefte is stelt het in het genot van de Goddelijke almagt en wijsheid, — van de Goddelijke algenoegzaamheid. De biddende Christen wordt tot de naauwste vriendschap met den hemelschen Vader toegelaten. Hij verstaat Hem in Zijn woord en wegen hoe langer zoo meer. Zoo ver het schepsel er vatbaar voor is neemt hij van Zijne natuur in zich over. In voorkomende gevallen deelt hij in zijns Vaders wijsheid, en, zoo menigmaal hij in zijn gesloten binnenkamer, of onder de bezigheden des levens, bij andere verlangens, om Zijnen Heiligen Geest gebeden heeft, is hij immer bruikbaar geworden voor de aarde, zoo wel als meer toebereid voor de hemelsche werkzaamheden en heerlijkheid.

TWEEDE HOOFDSTUK.

WAT BEHOORT MEN DERHALVE ALS VER-
HOORING OP TE MERKEN?

Er hangt in het christelijke leven veel af van de bepaling wat als gebedsverhooring beschouwd mag worden.

Het verband tusschen onze gebeden en ervaring kan door niemand zóó juist gewaardeerd worden als door ons zelf, omdat niemand van den inhoud onzer gebeden en verlangens kennis draagt zóó als wij. Men zij in die bepaling noch vermetel, noch bekrompen.

Treurig is het indien men ontmoetingen en vertroosting en verhooring durft houden die de eigenliefde slechts streelen, en die men er niet voor houden zou, wanneer zij tot het tegendeel moesten leiden. Als de liefde tot God en den Heer, als de liefde des naasten, de regtvaardigheid, de

zachtmoedigheid, of eenige hemelsche gezindheid er door lijden moet, met één woord als zij niet heiligen voor God en zijne dienst, missen zij het onfeilbare kenmerk van alle ware gebedsverhooring gelijk van elke goddelijke gave, — en mogen er derhalve niet voor gehouden worden. Het is de hoogmoed en de zedeloosheid niet alleen, welke hier hare bedriegelijke stem niet mogen laten hooren; evenmin mag zij door de eerezucht, gemakzucht, en gemaskerde gierigheid en allerlei vaak minder zondig geachte aardschgezindheid worden uitgebragt. Hoe wrang zijn de vruchten van zoodanige inbeelding! Ongelukkig hij die bij het ongeoorloofde aanverhooring denken kan, naardien daaruit immers blijkt dat hij om het ongeoorloofde durfde bidden (1).

Bij wezenlijke verhooring behoeft het verband tusschen de goddelijke beschikkingen en onze gebeden doorgaans niet met veel moeite gezocht te worden. Soms is het wel

(1) Jac. iv : 1, 3.

eens even zoo tastbaar als de regen in ELIA'S en de belofte van levensverlenging in HISKIA'S geschiedenis. Niet zelden mag daarbij ook die leiding van der menschen gedachten en gevoel in aanmerking komen, waarin de besturende hand Gods duidelijk te erkennen is, als Die het harte der magtigste monarchen zelfs neigt, gelijk wij waterbeken leiden kunnen, werwaarts Hij wil (1). Licht het boven het bereik onzer eindigheid hier inzonderheid te doorzien langs welke wegen, door welke zichtbare en onzichtbare tusschenoorzaken, of ook zonder welke, behaagt het Hem, dit geschiedt, — de zaak te ontkennen zou wezen, den hoogen God en Vader, hoewel soms niet bedoeld, in onze beschouwingen te onttroonen, als ware zijn zetel, daar ook waar menschen vrijwillig naar hunne inzigten en bedoelingen handelen, niet de troon der onafhankelijke opperheerschappij. Bij zoodanige onredelijke beschouwing moge het verband tusschen gebed en Godsbestuur vaak betwijfeld of geloochend worden, — het

(1) Spreuk. XXI : 1.

redelijk geloof vermijdt veel grootere ongerijmdheden, en erkent dit verband ook daar met een hoogstzalig vertrouwen, en met godverheerlijkende en in allerlei menschenliefde vruchtbare dankbaarheid.

Er bestaat veel verhooring op velerlei wijze. Ontvangen we wat we baden, en gewordt het ons op den verlangden tijd, treffend is zeker de verhooring. Doch ook bij uitstel en waar het gevraagde om wijze redenen niet kan toegestaan worden, mag zij niet voorbijgezien worden.

Of zoudt gij de vaderlijke gebeden van HIZKIA niet verhoord rekenen omdat MANASSE eerst na zijnen dood bekeerd werd? Ontving MOZES niet meer dan hij gevraagd had, toen MIRJAM eerst na zeven dagen genezen werd; maar nu, door deze verwijdering buiten het leger, tevens verootmoedigd en genezen naar den geest? Zou de Cananésche vrouw in dezelfde mate ontwikkeld en voor alle eeuwen ten voorbeelde gewor-

den zijn, indien de Heer reeds op hare eerste bede haar verblijd had (1)? Is het uitstel niet altijd goddelijke wijsheid, wanneer de weldaad daardoor hooger gewaardeerd, het gevoel van afhankelijkheid te meer gebeiligd, de liefde en dankbaarheid te krachtiger tot alle goed werk dringende, en de lijdzaamheid te volkomener bevonden worde? Zal men daar verhooring voorbijzien, waar veeleer een dubbele verhoeringszegen aan te wijzen is?

Ook waar het gevraagde om wijze redenen niet kan toegestaan worden, is immers niet te min verhooring op te merken, wanneer het betere geschonken, en het gemoed met de zaligste vertroosting verkwikt wordt. Bezoekt een klaaghuis. Ziet hoe het lijden, om welks wegneming men te vergeefs gebeden heeft, door zijn eigen aard en duur ten wezenlijken zegen wordt (2). Is nu ook het niet geven van het gevraagde de beste verhooring? En werd PAULUS ook niet verhoord,

(1) 2 Chron. xxxiii. Num. xii. Matth. xv : 22 enz.

(2) Ps. cxix : 67, 71, 75. 2 Cor. i : 4; iv : 17 enz.

toen de Heer, al werd de satansengel, die hem met vuisten sloeg, niet weggenomen, zoo gansch afdoende tot hem zeide: *Mijne genade is u genoeg; Mijne kracht wordt in zwakheid volbragt?* Bleek niet de verhooring aan den moed waarmede hij door haar in zijne zwakheden roemde (1)?

Al gewordt aan hem die er niet om bidt veel goeds door de goddelijke lankmoedigheid (2), datzelfde mag door hem die er om bad uit het zalige gezigtpunt der verhooring beschouwd worden. Elke nacht slapens en elke dag arbeids is alzóó verhooring van het avond- en morgengebed: en evenzoo is het met alle gunstbewijzen, die wij dagelijks vragen en ontvangen gelegen. Of zou alleen het niet dagelijksche in het veelbelovende woord: *Bidt en gij zult ontvangen* begrepen zijn? Wat getuigt de bede om dagelijksch brood voor elken dag, door den Heer zelve onder de onderwerpen des gebeds en

(1) 2 Cor. XII : 9.

(2) Matth. v : 45—48.

derhalve ook der verhooring gerangschikt? Zouden we dat dagelijks door daden spreken mogen voorbijzien? Als we op den eersten dag der weke ernstig geleid worden tot het bedenken van de dingen die boven zijn; als we met evangelische gevoelens beziel, in het Christelijk geloof gesterkt, door den aangenaamsten troost verruimd, en in de liefde overvloediger geworden het bedehuis verlaten, is dat niet antwoord op ons sabbathsgebed? Als huisgezin en vriendenkring en een onder arbeid en omgang tot God gekeerd harte, ook den tweeden en derden en elken dag tot eenen eersten dag der weke u stellen, is dat niet verhooring en vrucht van het godvreezend morgengebed? Opent het boek uwer lotgevallen. Gij waart krank; de gebeden klommen op tot God; en gij werd aan de uwen wedergegeven. Gij weendet aan de sponde van echtgenoot en kroost; gij weendet der gebeden vol, en zij werden u terug geschonken. Gij behoeftet wijsheid in moeilijke omstandigheden; uw zuchten rees ten hemel; en eenig woord in

eene leerrede, of eene raadgevende ontmoeting, of een zamenloop van wat de mensch met den naam toevalligheden bestempelt, werd u het antwoord op uw gebed. Gij gaat op reis; gij wordt door onvermijdelijk oponthoud verhinderd; het uur is voorbij; het bedoelde vaartuig is u ontgaan; maar even daardoor ontgaat gij het ongeluk waardoor dit getroffen wordt; gij had om bewaring gebeden; is dit ook antwoord? Gij zijt in geldelijke ongelegenheid; het inkruipfel van trage betaling, bij menigeen in al zijne onchristelijkheid veelligt niet begrepen, brengt er u in; maar gij bidt dat uw hemelsche Vader eenig harte bewege; het benoedigde geworden u; soms van eene zijde van waar gij het niet verwacht hadt; is uwe bede ook daar boven gehoord? Gij zucht onder moedenemende bedenkingen van kleingeloovigheid; deze zijn uwe satansengelen; zij slaan u met vuisten; maar gij bidt; gij bidt gelijk PAULUS bad; en gij wordt onder de herinnering van heerlijke beloftenissen weder met de vreugd in God door CHRISTUS vervuld,

die lust en liefde tot zijne geboden schenkt en vermeerdert; de gemeenschap des Heiligen Geestes, al wordt gij ook niet ganschelijk er van ontheven, is uw verkwikkend deel! Mag het ook verhooring heeten? En waar zou ik eindigen, als ik al uwe geschiedenissen met u doorlezen wilde? Alle geloovige, ootmoedige, godvruchtige gebeden worden altijd op de eene of andere wijze verhoord. Heerlijke erve van CHRISTUS' verlostent! Zalige gemeenschap en wandel met God!

Maar is er dan in het christelijke leven voor het genot der verrassing geene plaats? O hoe zou die ontbreken in de opvoeding van een' Vader, zoo als God is! Getuige ook hier de ervaring! Hoe veel onbekrompener geeft Hij vaak dan het bescheiden kinderharte durfde vragen! Hoe veel naar het ligchaam! Hoe veel naar den geest! Wat zouden wij missen indien ons niets meer geschonken werd dan wij, onbekend als wij zijn met vele nooden en gevaren, zelfs bij magte zijn Gode voor te dragen!

Zóó leeren wij de kracht der oude godspraak verstaan: *Eer zij roepen zal Ik antwoorden* en die van des Heilands woord: *Uw Hemelsche Vader weet wat gij behoeft* (1). Heerlijk genot van allerlei verrassende liefde! Doch niettemin zalige ervaring van dagelijksch antwoord op het gebed!

Maar hoe? gebedsverhooring? terwijl al wat er gebeurt van wege Gods bepaalden raad en wil immers noodzakelijk gebeuren moet? Zonder twijfel. En hoe gelukkig! Want het is juist daardoor dat we met vertrouwen kunnen bidden. Of wie zou met een redelijk vertrouwen iets vragen van eenen Vader, van Wien het onzeker ware of Hij zich, door al de tegenstrijdige verzoeken Zijner vele kinderen, ook uit zijn standpunt zou laten brengen? Neen, het ware gebed is dat des vertrouwens op de goddelijke wijsheid, doch waarin tevens de vrijwillige overgave aan die eeniglijk goede beschikkingen begrepen is. Het ware gebed

(1) Jes. LXV : 24. Matth. VI : 25 enz.

is geen dwingen om onzen zin. De verhooring sluit niet in zich dat God door onze gebeden zou moeten bewogen kunnen worden om Zijnen wil te veranderen. Hoe? God zijnen wil, zijne eeniglijk wijze beschikkingen veranderen om onzentwille? Hoe? meent gij niet dat zijne ware kinderen die verandering, gesteld zij ware verkrijgbaar, voor hun grootste ongeluk houden, dat zij die juist afbidden zouden? Niettemin laten zij zich van het voordragen hunner wenschen en van de blijdschap over verhooring niet terughouden. Vooreerst toch erkennen zij het gebed niet slechts als eene vergunning, maar ook als een gebod en voorwaarde. Het behoort alzoo onder de middelen, waarvan de aanwending stellig voor onze verantwoording ligt, en het verzuim ons het verlangde einde door eigen schuld zou doen missen. Is het nu naar Gods woord zeker dat Hij dit middel zoo wel als het einde bepaald heeft, dan strijdt de erkentenis van Gods bepalingen en van gebedsverhooring niet alleen niet, maar zijn gebedsverhooring en zegen

op het verordende middel des gebeds zaken van dezelfde beteekenis. Uit de vaderlijke en kinderlijke betrekking volgt het reeds dat men behoorlijk vraagt wat men verlangt. En vloeit nu al uw vragen met de volstrekste overgave van uwen wil aan Gods wil zamen, o spreek daar vrij van gebedsverhooring! Die gansch vrijwillige overgave is het ondubbelzinnige bewijs van verhooring veler vroegere gebeden. Die zalige gelijkvormigheid aan den grootsten bidder is niet uit vleesch en bloed, is uit den Heiligen Geest. En al wat u geworden is op deze biddende overgave, o dat is verhooring na verhooring, dat blijft verhooring na verhooring levenslang en tot in eeuwigheid! — Maar, daarenboven, het gebed is te eenvoudig om zoo wijsgeerig te willen zijn. Het is even eenvoudig en onwederstaanbaar als onze ademhaling. Waar een krachtig leven is daar vraagt men niet: zal ik wel ademen? Of zou naar Gods onveranderlijken raad mijne ure ook misschien gekomen zijn? In wiens

brein zou deze dwaasheid rijzen? Of indien waanzinnigheid iemand zoo ver kon brengen, de krachtige natuur die in hem leeft zou het inhouden van den adem langer dan voor eenige oogenblikken immers onmogelijk maken, en te hooger hem doen ophalen naarmate hij langer bedwongen was geweest. De natuur zou daar letterlijk boven de leer gaan. Niet anders is het met het gebed. Ligtelijk maakt gij de toepassing. Het ware bidden is onze geestelijke ademhaling. Het hart en de longen werken vereenigd en onwederstaanbaar. De hoogmoed en de onafhankelijkheidszucht of ook de onafhankelijkheidsdwaling, wil evenmin als de ziekelijke lijdelijkheidsrigting, van gebed en gebedsverhooring weten. Ook hier raken zich de uitersten. Maar, waar een krachtig geestelijk leven is naar en uit de Heilige Schrift, daar is het gebed eene onwillekeurige behoefte. Het ware bidden is vóór alle redenering reeds geschied. Het is een noodkreet, eene onwederstaanbare zucht of klagte, tot Hem Die, waar niemand redt of

helpt, helpen en redden kan. In kalmer' oogenblikken is het een spreken tot, een wandelen met den besten Vader, der hoogste wijsbegeerte zoo geheel waardig, en aan den, onverschillig door welk uiterste, altijd bekrompen wijsgeer, door den menschlievendden christen duizendmaal toegebeden en gegund.

DERDE HOOFDSTUK.

GOEDE RAAD TOT HET ONTVANGEN EN TOT
HET GENOT VAN VERHOORING.

Indien God verhoort, laat ons dan door dat spreken tot ons in daden steeds naauwer aan Hem ons verbonden gevoelen.

Is het zoo zalig Hem gedurig als met luider stem tot ons te hooren zeggen: Ik ben met u; zijt welgemoed; en wordt uwe dankbaarheid en liefde daardoor dagelijks verhoogd, ei! waak dan toch tegen allen

twijfel aan verhooring, die van het gebed zoo vaak terughouden zou. Geloof toch, dat onder al wat den bidijver verlamt, diepten des Satans verborgen liggen. Al ontdekt gij geen weerzin in het vragen, noch heimelijk zelfvertrouwen in uw gemoed, dwaling alleen kan hier treurig genoeg weerhouden. Zie toe dat het woord van JACOBUS op u niet toepasselijk zij: *gij ontvangt niet, omdat gij niet bidt.* (1) Er is één ding, waardoor gij met alle afgetrokkene redeningen zoudt leeren spotten: dat eenige verlegenheid bij u zoo hoog klomme, dat gij buiten goddelijke tusschenkomst u geheel reddeloos gevoeldet. Zie daar het afdoende geneesmiddel tegen alle verzuim des gebeds. Maar het is zoo bitter! De Hemelsche Vader wil er u zonder dit voor vrijwaren door de onderwijzingen en opwekkingen van Zijn Woord. Daardoor wil Hij het voorkomen. Geloof dan toch Zijn heil- en troostrijk woord. Verhard u niet, maar laat u leiden!

(1) Jac. iv : 2b.

Er bestaat ook eene andere, eene meer gemoedelijke oorzaak van twijfel aan verhooring. Doch laat u door het gevoel van uwe onwaardigheid evenmin ontmoedigen. Kwelt u dit tot kwijning of verlies der hoop op verhooring, denk dan toch ernstig aan den Evangelischen troost: *Indien wij zeggen, dat wij geene zonde hebben, dan misleiden wij ons zelv' en de waarheid is in ons niet. Maar indien wij onze zonden belijden, God is getrouw en regtvaardig dat Hij ons de zonden vergeve en dat Hij ons reinige van alle ongerechtigheid. Mijne kinderkens! ik schrijf u deze dingen opdat gij niet zondigt; maar, indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een' Voorspraak bij den Vader, JEZUS CHRISTUS den Regtvaardige, en Hij is eene verzoening voor onze zonden, en niet alleen voor de onzen maar ook voor de zonden der geheele wereld.* (1) O het is zoo gelukkig, dat wij onze smee-kingen niet behoeven neder te werpen op onze geregtigheden (2), of op de waarde van ons gebed; dat wij ze mogen nederleg-

(1) 1 Joh. 1: 8, 9 en 11: 1, 2. (2) Dan. ix: 18.

gen op de goddelijke barmhartigheden, en op de genadige betrekking waarin de Heer als Zaligmaker van zondaren, aan elken boetvaardige, die tot Hem toevlugt neemt, door den Vader zelf gegeven is. Wij bidden, bij geloof aan zijne verzoening, als Zijne leden, in vereeniging met Hem als ons Hoofd, om het genot van wat Hij zelf van den Vader ten goede der zijnen verlangt. O dat de zegen, dien wij vragen, door den Heer zelf voor ons verlangd wordt, en dat de Vader Hem te lief heeft om niet te schenken wat Hij begeert, stelt dit niet aan allen twijfel een einde? (1) Dat gij om de goddelijke genade, die in Hem u aanzien wil, en ter eere van Hem als uwen Verlosser en Voorspraak de verhooring alleen wacht, zij, tegen over al het gebrek, dat uw bidden bezoedelt, u eene krachtige vertroosting. Is de verstrooiing van gedachten, is uwe dorheid en koude u tot smart; laat u niet ontmoedigen en verlaat uwe binnenkamer niet. Die smarte is reeds eenig bewijs van

(1) Joh. xiv : 15, 16, 17. Rom. viii : 34. Hebr. ix : 25.

hooger zieleleven dan de mensch buiten de
 gemeenschap met CHRISTUS bezit. Onderzoek
 u of gij wel eenvoudig genoeg bidden wilt.
 Het diep gevoel van uwe behoeften geeft
 het ware schoon aan het gebed. Verheft
 het knielen uw harte, dan is die ootmoedige
 ligchaamshouding voor de verhooring niet
 onverschillig, omdat zij niet onverschillig is
 voor uwe gemoedsrigting onder uw gebed.
 Waarom dan niet? Niet alleen DANIEL,
 maar ook PAULUS heeft nederknielende ge-
 beden. (1) Zie niettemin minder op de vor-
 men. Stel u uwe behoeften meer levendig
 voor den geest. Geloof vrij dat wij, wèl
 gezien, altijd in allerlei gevaar verkeeren.
 Gewen er u aan om de goddelijke genade en
 beveiliging als ons éénig schild te erkennen.
 Prent u bijbelsche uitspraken, of heerlijke
 poëzij hiertoe betrekkelijk, in het geheugen.
 In het geheugen is nog wel niet in het
 harte. Doch menigmaal gaat het door het
 geheugen naar het harte. Bij overdenking
 onzer behoeften zal hetzelfde hart weldra

(1) Dan. vi : 11. Hand. xx : 36.

gloeijen binnen in ons, dat niet zonder zelfbeschuldiging over koude en verstrooiing het gebed begon. Niemand geve het der moedeloosheid en daarmede den zielevijand gewonnen. Wie zuchten kan, kan bidden. En daarbij kan noch verstrooiing, noch dorheid kwellen. Verzuchtingen zijn te kort voor verstrooiingen. En eene koude zucht is eene onmogelijkheid, omdat harteloosheid en zuchten tegenstrijdigheid zijn.

En hiermede stelt zich als van zelf de goede raad des Apostels voor onzen geest: Bidt zonder ophouden. (1) Doch daar over dit onderwerp in het 72ste nommer onzer Kleine Stukjes meer opzettelijk gehandeld is, maken wij slechts met een woord van dezen raad melding. Dat onder arbeid en omgang ook, dat onder en bij ALLES gestadig verheffen van het hart tot God, wordt vaak met de treffendste verhooring beantwoord. Denk aan de neiging van den koninklijken wil, toen NEHEMIA tot zijnen vorst,

(1) 1 Thess. v : 17.

maar te gelijk en bovenal in zijn harte tot zijnen hemelschen Koning sprak. (1) En wat getuigt ook hier het dagboek van uw eigen leven?

Inzonderheid komt dat onuitsprekelijk zuchten in lijden, en in daarmede soms verbondene verlegenheid, te pas, *als wij niet weten te bidden zoo als het behoort.* (2) O dan is het diepe Amen, van denzelfden hoogen oorsprong als het zuchten, de waarborg der redding en der benoodigde wijsheid, op des Heeren wijze en tijd. Uithoofde van den aard, het doel, de opregtheid en de godewaardigheid van ons verlangen mag men wel eens de stille hoop voeden dat het ons geworden zal; doch zonder vermetelheid of weezin in het tegendeel, indien de uitkomst leerde dat dit in Gods raad geschreven stond. Even zoo wanneer Gods Geest ons geeft met onuitsprekelijke zuchtingen ons tot den Hemelschen Vader te wenden, dan is dat zuchten, en dat Amen, door geestelijke beoelingen en door onbepaalde onderwerping

(1) Nehem. II : 4, 5. (2) Rom. VIII : 26.

gekenmerkt. Niemand gebruike de zekerheid van gebedsverhooring tot eene soort van profetie ten aanzien van bepaalde omstandigheden. Maar stellig mag uit alle geestelijk bidden en zuchten, en uit alle zelfbewustheid dat men iets vurig, en met heilige bedoelingen, op de regte wijze, naar Gods woord, van Hem begeert, het besluit worden opgemaakt, dat de Hemelsche Vader het wel zal maken, al is ons de bepaalde uitkomst niet bekend. Dat verheerlijkt Hem in al zijne volmaaktheden! En kost dat, even gelijk het wachten op zijnen tijd, soms bangen strijd, moge dan de zielkunde des Apostels Rom. 7: 17, 20 op de regte wijze u vertroosten! Daar toch, waar van het in ons nog onvolkomene, als het door een naar de volmaaktheid jagend zielsverlangen betreurd en bestreden wordt, op zijne wijze gezegd mag worden: *ik doe dat nu niet meer, maar de zonde die in mij woont, daar vormt de troost zelf overwinnaars.*

Nimmer misbruike iemand het geloof aan

gebedsverhooring tot eenige traagheid in het aanwenden van middelen. Al zijn toch menschen en andere middelen slechts tusschenoorzaken, die de hemelsche Vader, — Hij, die niet van menschenhanden gediend wordt als iets behoevende (1), — behaagde het Hem, zou kunnen missen, nogtans behaagt het Hem doorgaans er zich van te bedienen. Gelijk Hij het gebed als middel tot verhooring, zoo wel als de verhooring zelve bepaald heeft, even zoo alle doeltreffende en geoorloofde middelen die tot het einde leiden kunnen, zoo wel als het einde zelf. De vrome Christen ziet tot zijnen Vader als Eerste Oorzaak op; doch beschouwt menschen en middelen en alle tusschenoorzaken tevens als de Zijne, en ziet door deze, als van Hem en zijnen zegen afhankelijk, heen, ook waar hij ze met den meest noesten vlijt en arbeid aanwendt. Altijd is Hij hem Hoorder des gebeds. Waar men door den Heiligen Geest geleid wordt, daar rekt men derhalve niet op eigen doorzigt

(1) Hand. xvii : 25.

en vermogen, of anderer invloed en welwillendheid, buiten of onafhankelijk van God. Indien men, al betuigt men door zijn gebed het tegendeel, in den grond der zaak heimelijk op dat alles meer rekt dan op God, dat bidden zou geen bidden wezen, dat bidden zou niet uit God zijn.

Zóó worde u het geloof aan gebedsverhooring de bron van ware vreugd. Zonder eenige levensvreugde is het onmogelijk gezond te zijn. Ziet het aan uwe kinderen. Van daar in allerlei leeftijd en stand het najagen van vermaken. Van die der wereld en der zonde hebt gij door Gods genade een afkeer ontvangen. Maar nu zult gij deze levensvreugde niet meer willen, en die des omgangs met God niet durven genieten? Die der zekerheid van gebedsverhooring zult gij u ontzeggen, niettegenstaande de openbaring van Goddelijke genade en verzoening? niettegenstaande de vergunning en het gebod des gebeds en der levensvreugde? als of er geene beloften van verhooring in uwen Bijbel

te lezen stonden? niettegenstaande vaak beproefde zelfbewustheid dat gij geene andere vreugde liefhebt dan die in God door CHRISTUS met den lust en de liefde tot wat Hem welbehagelijk is? niettegenstaande deze waarborgen dat gij leeft door het geloof in Gods Zoon, en dat Hij, die een goed werk in u begonnen heeft, het voleindigen zal tot op den dag van CHRISTUS? Ei! weet toch dat gebrekkige blijmoedigheid, schoon tegen uwen wil, mindere bruikbaarheid en aangenaamheid in de zamenleving ten gevolge heeft, en dat deze soms meer afbreekt dan bouwt. Wees gij vrolijker in God dan anderen in wereld en zondevreugd. Laat het aan u blijken dat de kennis der gebedsverhooring de zorgen bij u wegvaagt en de zwaarmoedigheid verbant. Getroffen door de goddelijke liefde, die ons hier reeds als of ons geen zonde meer besmette, weldoen wil, looft de Christen zoo gaarne onbezorgd zijnen God. Als had hij zelf de veroordeeling der zonde ondergaan, welke zijn Heer vrijwillig voor hem gesmaakt heeft (1), en als was hij de volmaaktheid

(1) Hebr. II : 9. Rom. VIII : 3.

deelachtig van zijn gezegend Hoofd, die Hij op aarde bezat en tot welke Hij hem leiden wil, bezit hij vrijmoedigheid des gebeds en der zekerheid van verhooring, die boven de onrust van een door stormen open nedergeslingerden zeegolf hem verheft (1). De geschiedenis van onze gemoedskalmte en levensvreugde staat met de ontwikkeling van ons geloof aan gebedsverhooring in een zeer naauw verband. Zelfs indien zijne wijsheid, ter onzer vorming tot zijne meest gehoorzame en meest hemelsgezinde kinderen, een sober deel van aardsche goederen heilzaam voor ons achtte, ook dan zou het weinige dat wij op ons gebed verkrijgen oneindig beter zijn dan de overvloed van anderen, die Hem niet of schaarsch in erkentenis houden. Wat ons meest gelukkig maakt, het hoogste goed, zijne geestelijke gaven, deze geworden ons toch in de ruimste mate, boven bidden soms en boven denken! O goedheid Gods nooit regt geprezen, wanneer *Hij vreugde schenkt in het harte, meer dan ter tijd*

(1) Hebr. II. Rom. v. Jac. I.

dat anderer koorn en most vermenigvuldigd wordt! O zalige schatten der tevredenheid in Gods beschikkingen, als men mag geleerd hebben vergenoegd te zijn in 't gene men is, als men weet vernederd te worden en overvloed te hebben, als men Hem daarover meest verheerlijkt, dat Hij naar zijnen rijkdom al onzen nooddrift in heerlijkheid door CHRISTUS vervullen zal (1).

Zie tot dat einde toe dat gij de verschillende proeven van verhooring in gedachtenis houdt. Leer dat van JACOB en MOZES en SAMUEL, en zoo menigen Israëlietischen Dichter en Profeet; leer het van de Apostelen en eerste Christenen, en uit de behoefte van uw eigen harte. Wanneer al de jaren onzes levens als ééne geschiedenis van ontelbare gebedsverhooringen voor onzen geest staan, worden de lofzangen verdubbeld, gloeit de liefde te krachtiger, zijn de werken overvloediger, en wekt de bevinding te gemakkelijker vastheid en helderheid van hope.

(1) Ps. iv : 8. Phil. iv : 11, 12, 19, 20.

Zijt gij op uwe bede krachtiger geworden tegen opwellingen van ongeloovigheid, aardsgезиндheid, ontevredenheid en liefdeloosheid, houd het in langdurige gedachtenis, ten einde gij er te langer voor danken en van bevrijd wezen moogt; en leer er uit, niet slechts tegen zonde in het algemeen, maar tegen bepaalde verkeerdheden ook, *met alle bidding en smeeeking, de gansche wapenrusting Gods aan te doen, en moedig te staan en te strijden* (1).

Vergeet niet wat voor u gebeden is toen gij met het heilige doopwater werd besprengd. Toen kondet gij nog niet bidden; maar werd door anderen zoo veel heerlijks voor u gebeden. Zóó werd uwe bekeering en verzorging de verhooring van hun gebed. In dien weg blijft de gemeente in stand. Vrome christenen achten daarom de deelneming aan het gebed des doops van hooge waardij, en vertegenwoordigen zich wel eens te dien einde de doopsure wanneer zij in de bijwoning er van verhinderd zijn. Zóó wer-

(1) Ephez. 6 : 11—18.

den ouders en anderen na hun ontslapen soms verhoord, en zal het ons in de bekeering en verzorging van kinderen der gemeente voor wie wij bidden kunnen gebeuren nadat wij reeds zullen zijn weggenomen. De schare die niemand tellen kan is één onbegrijpelijk heerlijk antwoord op het gebed: op dat van het Hoofd bovenal, daarna ook op dat der met Hem vereenigde leden (1). Heerlijke zegen des gebeds!

Welligt herinnert gij u gebeden van vóór jaren die thans, gebeden uwer jeugd die in uwen ouderdom verhoord worden. Schroom niet ook daarin verband te erkennen. Dank God dat Hij u toen reeds deze godvreezende begeerten schonk. Eene biddende jeugd wordt door eenen dankenden ouderdom achtervolgd, en eene biddende vreemdelingsreis van een dankend inwonen in het vaderland.

Wie zegt ons hoe veel verband tusschen vragen en ontvangen gij daar ééns ver-

(1) Joh. xvii. 1 Cor. xii : 12 enz.

neemt! Hoe veel antwoord op uw roepen voor de uwen, voor uwe stadgenooten, voor uw volk en vaderland, dat gij er hier niet voor hadt durven aanmerken! Dáár zullen wij er ons niet heimelijk over verhoovaardigen, terwijl hier de verzoeking daartoe ons nog te sterk had kunnen zijn. Indien gij hier veel arbeids ziet mislukken, zoo lang het gebed u nog over is — en wie kan u dit beletten? — dan is het voornaamste u nog over. Bij eenen veel vernielenden stroom van verschillende geestesrigtingen kan het heiligste gevolg van beledigd waarheidsgevoel in bitterheid, en dat van de billijkste onbevredigdheid in ontevredenheid ontaarden. Daarom wacht, ook bij de zuiverste begeerten, op Gods tijd. *Houdt sterk aan in den gebede.* Zijt eenswillende met God, zoowel wanneer Hij zijne oordeelen zendt, als wanneer Zijne liefelijke zonnestrallen ons verkwikken. Reeds is het eenige gebedsverhooring, wanneer een iegelijk, die het wèl met het Evangelie meent, niet ophouden kan *dag en nacht tot Hem te roepen, ofschoon Hij langmoedig over hen is.* (1)

(1) Luc. XVIII : 8.

De standvastigheid des gebeds is eene kracht van boven, en deze kracht van boven verhooring des gebeds. O, als onze gansche levensgeschiedenis ééns met een hemelsch geheugen en oog in haar verband met onze gebeden betracht zal worden, hoe veel zal dan als verhooring met hemelsche dankbaarheid erkend worden, waarbij onze eindigheid en angstvalligheid hier het vraagteeken der onbeslistheid had geplaatst! Hoe zal het ons dan o dan wel zijn, als ons eeuwig inwonen bij den Heer, in het bezit van Zijne volmaaktheid, ons geven zal te kennen gelijk wij worden gekend (1). Dan vloeit het verlossingslied beter dan hier: *Ik riep tot den Heer en Hij antwoordde mij. Ja, eer ik riep, heeft Hij geantwoord. Hij heeft mij eerst liefgehad. Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen, Hem zij de heerlijkheid tot in der eeuwigheid.*

---

(1) 1 Cor. XIII.

A 2428700

	Gents		Gents.
1. Evang. herinn. aan Kranken	10	42. Wie zijn, hier op aarde, de gelukkigste menschen . . .	15
2. Over het nuttig Kerkgaan . . .	7½	43. Gedenk te sterven	15
3. Over het doen v. Belijdenis . . .	7½	44. Het Voorbidden, een pligt der Christelijke liefde . . .	12½
4. Een woord voor menschen, die niet ter kerk kunn. gaan . . .	7½	45. Opw. tot getrouwde deelne- ming in het Maand. Gebed . . .	17½
5. Het Christend. beschaamd door Heidenen	10	46. Troostw. voor Christenen . . .	15
6. Ev. herinn. aan Bedroefden . . .	15	47. Bijhels Leesb. voor Krank. . .	15
7. Evangelis. herinneringen aan Vaders en Moeders . . .	15	48. Iets uit het leven van F. Neff . . .	20
8. Een woord aan Vaders en Moeders over den Doop.	03	49. Het Geloof in Jezus Christus . . .	20
9. Over het allerbeste Boek . . .	7½	50. De Christel. Oefenschool . . .	20
10. Onder w. over het Bijbellez . . .	20	51. De Goede Herder	17½
11. Het leven van den Heer Jezus . . .	17½	52. Bijhelsch Onderwijs over 's Menschen bekeering . . .	17½
12. Iets over het Avondmaal . . .	12½	53. Genade en Pligt	17½
13. Opwekking tot de huisae- lijke Godsdienst	12½	54. Geschenk aan allendie Gods woord mogen hooren	17½
14. Zamenpraak tusschen drie vriend. over de Wedergob.	07½	55. De Zelfbeproeving	17½
15. Het lev. van William Kelly . . .	10	56. Het wand. als kind. des Lichts . . .	17½
16. Drie zamenapr. tusschen een Leerzar en een Huism.	10	57. Een woord aan allen die gaarne het beste voorbeeld wenschen na te volgen	17½
17. Het dorp Eerenhoef, tot vorigen welvaart hersteld.	20	58. Iets over het Geweten	17½
18. Het nadeel van het bij de straat loopen der kinderen	12½	59. Christel. Godsvrucht	17½
19. Waarsch. tegen de Ontucht . . .	—	60. Geschied. v. Johannes Eliot . . .	17½
20. Iets voor herstelden uit krankheid	12½	61. Een woord over onze Geestelijken wasdom	12½
21. Iets voor Gevangenen	25	62. De Christen	15
22. Geschenk der Christelijke liefde voor kinderen	20	63. Aanprijzing van een god- vruchtig huiselijk leven	15
23. Geschenk voor Lidmaten	15	64. Herinn. van een' Dorpsl.	13½
24. Heb ik wel genoeg voor de eeuwigheid?	13½	65. Wenken omtrent het ge- brek aan schuldgevoel	15
25. Tweede Gesch. der Christ- elijke liefde voor kinderen	15	66. Handl. tot de Algem. Kaart der Christel. Zendingap.	30
26. Voor Dienstheden	17½	67. De wederzijdsche pligt. in het Christel. leven	17½
27. Over de Feesten	12½	68. De ware vooruitgang	10
28. Iets voor Armen	7½	69. Gods hoogheid en der Men- schen geringheid	10
29. Jezus, de Geneesmeester	10	70. Hoe wil de Heer dat zijne Discipelen omtrent Hem zullen gezind zijn	10
30. Evang. herinneringen aan oude Lieden	15	71. Godsdienstigh. uit nood	10
31. Verzamel. van leerz. brie- ven en opwekk. verhalen	12½	72. Bidt zonder ophouden	12½
32. Opwekk. tot weltevredenh.	12½	73. Het beste Avondmaalskleed . . .	12½
33. Een goed woord aan Christ- ten—ouders over de opvoed.	15	74. Daniël	20
34. Franke, de kracht des Gel.	12½	75. De beste Fakkel	10
35. Schets van het leven van Afrikaner	7½	76. De vriendschap der wereld . . .	8
36. Waarschuwing tegen het kwaadspreken	7½	77. Wat doet men voor Israël? . . .	12½
37. Iets over de Zelfkennis	15	78. Maria, de Moeder des Heeren . . .	17½
38. Een woord van onderrigt en troost in Sterfhuizen.	20	79. De levensav. van Vader Jacob . . .	12½
39. Men doet niet wat men kan . . .	12½	80. Het liefheb. der verschijning van Christus	9
40. Vriendel. raad aan zwaar- moedigen	15	81. Geef ons heden ons dage- lijksch brood	12½
41. Waarom word ik niet beter . . .	17½	82. Uitwendige godsdienstigh. zonder godsd. des harten	12½
		83. Over het vertrouwen op God . . .	12½
		84. De oudste Psalm	12½